

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.10.6.
COM(2011) 613 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának jövője

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A Szolidaritási Alap keretében nyolc év alatt tett beavatkozások eredményei.....	3
2.	Problémák és kérdések.....	4
2.1.	Aránytalanul sok kérelem a „rendkívüli” esetekre vonatkozó feltételek alapján nyújtott támogatások iránt.....	4
2.2.	Nem egyértelmű regionális feltételek és az átláthatóság hiánya.....	4
2.3.	Reagálóképesség és láthatóság.....	5
2.4.	Hatály.....	6
2.5.	Finanszírozás.....	7
3.	A Szolidaritási Alap módosításra vonatkozó, az Alap hatályának kibővítését célzó 2005. évi javaslat.....	7
4.	A Számvevőszék különjelentése (teljesítményellenőrzés).....	8
5.	Az alapok koordinációs bizottsága által (COCOF) végzett 2010-es felmérés eredményei.....	8
6.	A rendelet kiigazítása.....	9
6.1.	A Szolidaritási Alap hatályának egyértelmű meghatározása.....	9
6.2.	A regionális katasztrófák új, egyszerű meghatározása.....	10
6.3.	Gyorsabb kifizetések és előlegfizetések bevezetése.....	12
6.4.	Reagálás a lassan kialakuló katasztrófákra.....	12
6.5.	A támogatási határozatok és a végrehajtási megállapodások összevonása.....	13
6.6.	Az Alap hatékonyabb katasztrófa- és éghajlatvédelmi eszközzé tétele.....	13
7.	Az EUMSZ 222. cikkében foglalt szolidaritási klauzula.....	14
8.	Összefoglalás és következtetések.....	14
1. melléklet:	Jelentős katasztrófák esetén 2011-ben alkalmazott küszöbértékek.....	16
2. melléklet:	Az EU Szolidaritási Alapjából való támogatásra 2002 és 2010 között beadott kérelmek.....	18
3. melléklet:	Az Európai Unió Szolidaritási Alapjából való támogatás iránti kérelmek statisztikai áttekintése.....	21
4. melléklet:	Az EU Szolidaritási Alapja – Rendkívüli regionális katasztrófák miatti támogatásokra irányuló kérelmek 2002–2010 Regionális GDP-szimuláció (n-3).....	22

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának jövője

1. A SZOLIDARITÁSI ALAP KERETÉBEN NYOLC ÉV ALATT TETT BEAVATKOZÁSOK EREDMÉNYEI

Az Európai Unió Szolidaritási Alapját (EUSZA)¹ 2002-ben hozták létre azzal a céllal, hogy egy olyan eszközzel lássa el az Európai Uniót, amellyel hatékonyan tudja kezelni a tagállamokat vagy a csatlakozási tárgyalásokat folytató országokat² sújtó jelentős természeti katasztrófákat. Az Unión belüli intézkedéseket illetően korábban nem létezett hasonló eszköz.

2010 végéig a Bizottsághoz 23 különböző országból összesen 85 kérelemben fordultak pénzügyi támogatásért: ezek közül 27 kérelem tartozik az alap elsődleges alkalmazási területének minősülő „jelentős természeti katasztrófa” kategóriába. A rendelet meghatározása szerint jelentős katasztrófának számít bármely olyan katasztrófa, amely az egyes országok tekintetében meghatározott küszöb feletti kárt okozott, és a kár becsült nagysága 2002. évi árakon számolva meghaladja a 3 milliárd eurót³ – 2011-es árakon számolva ez 3,536 milliárd EUR-nak felel meg –, illetve több, mint az állam bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) 0,6%-a. Az egyes országok esetében 2011-ben alkalmazott küszöbértékeket az I. melléklet tartalmazza.

Az alap létrehozása óta azonban a beérkezett kérelmek csaknem kétharmada a rendeletben meghatározott két kivételhez kapcsolódott, amelyek az alap felhasználását abban az esetben is lehetővé teszik, ha a kár a küszöbérték alatt marad. 53 kérelmet nyújtottak be az ún. „rendkívüli regionális katasztrófák” okán és 4 kérelmet egy „szomszédos országban” bekövetkezett katasztrófa feltételeinek teljesülése miatt. Ez utóbbi esetben az egyik jogosult ország, amelyet ugyanaz a katasztrófa ér, mint egy másik jogosult országot, ahol elfogadták a „jelentős katasztrófa” előfordulását, szintén részesülhet támogatásban az alapból, függetlenül a kár nagyságától. Rendkívüli regionális katasztrófának a rendelet értelmében az számít, ha a régiót a lakossága nagyobb részére ható, valamint életkörülményeire és gazdasági stabilitására nézve súlyos és tartós következményekkel járó katasztrófa éri.

A szolidaritási alap 2002-ben történő létrehozása és 2010 vége között összesen 42 kérelmet hagytak jóvá, melyek támogatási összege meghaladta a 2,4 milliárd EUR-t⁴. E rövid időszak

---

¹ A Tanács 2012/2002/EK rendelete (2002. november 11.) az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról (HL L 311., 2002.11.14. 3. o.).

² Jelenleg Horvátország, Törökország és Izland.

³ A 3 milliárd euróban meghatározott küszöbérték 2011-ben Franciaországra, Németországra, Olaszországra és az Egyesült Királyságra vonatkozik, az összes többi ország esetében a küszöbérték a bruttó nemzeti jövedelem 0,6%-a; a legalacsonyabb Málta esetében: 32,7 millió EUR, míg a legtöbb Hollandia esetében: 3 339 000 EUR. Az EUROSTAT-tól származó összehangolt statisztikai adatok hiányában az N-2. évből származó adatok kerültek felhasználásra.

⁴ Ebbe beleszámítanak a 2010-ben, nyolc esetben jóváhagyott kérelmek után 2011-ben kifizetett összegek is.

alatt a Bizottság 35 támogatási kérelmet volt kénytelen elutasítani – ezek mindegyikét „rendkívüli regionális katasztrófa” címén nyújtották be –, mivel azok nem feleltek meg a rendkívüli esetekre vonatkozó feltételeknek. Két kérelmet visszavontak a kérelmet benyújtó államok, miután egyértelművé vált, hogy sikertelen kimenetelűek lesznek. 2010 decembere végén még hat kérelem esetében nem született döntés. Mivel a természeti katasztrófák egyre nagyobb méreteket öltöttek, és egyre gyakoribbá váltak Európában, a kérelmek a legkülönbözőbb féle természeti katasztrófákra vonatkoztak, köztük viharokra, árvizekre, földcsuszamlásokra, földrengésekre, vulkánkitörésekre, erdőtüzekre vagy szárazságra; a legsúlyosabb esetet 2009-ben az Olaszországban található L'Aquilában kitört földrengés jelentette, amely 10 milliárd EUR-t meghaladó kárt okozott, és több tízezer embert tett hajléktalanná. Az alap ez esetben fizette ki az eddigi legnagyobb összegű támogatást: több mint 492 millió EUR-t. A 2. és 3. melléklet a 2002 óta egészen 2010 végéig beérkezett kérelmekről nyújt áttekintést.

A Szolidaritási Alap sikerét– létrehozásának céljára tekintettel – széles körben elismerik. Az Alapból nyújtott támogatás hozzájárult a katasztrófa sújtotta országok pénzügyi terheinek enyhítéséhez. Segítséget és kiegészítő forrásokat nyújtott a különösen nehéz időszakokban, és ezáltal a polgárok számára kedvező képet alakított ki az Unióról. Mindazonáltal a tapasztalatok azt mutatják, hogy az alap működésében előfordulnak bizonyos korlátok és gyenge pontok.

2. PROBLÉMÁK ÉS KÉRDÉSEK

2.1. Aránytalanul sok kérelem a „rendkívüli” esetekre vonatkozó feltételek alapján nyújtott támogatások iránt

Ahogy fentebb is említésre került, a 2002 óta összegyűlt tapasztalatokból látható, hogy a Szolidaritási Alapból nyújtott támogatás iránti kérelmek többségét a jogalkotó eredeti szándékától eltérően nem jelentős katasztrófákhoz kapcsolódóan, hanem a regionális katasztrófákhoz kidolgozott kivételes feltételek alapján nyújtották be. Az ilyen esetekre a rendelet megemlíti, hogy különös figyelmet kell fordítani a távoli és elszigetelt régiókra, és előírja, hogy a Bizottság ezeket a feltételeket „különösen szigorúan” vizsgálja meg. Ezenkívül a regionális katasztrófák esetében nyújtott éves összes pénzügyi támogatás mértékét a Szolidaritási Alap keretében igénybe vehető éves összeg, azaz 75 millió EUR 7,5 %-ára korlátozza. Mindez a jogalkotó azon szándékát hangsúlyozza, hogy a regionális katasztrófák esetén benyújtott kérelmeket kizárólag valóban kivételes esetekben fogadják el.

Továbbra is nagyon magas, mintegy kétharmados, a regionális feltételekre hivatkozó elutasított kérelmek aránya. Ezzel ellentétben a jelentős katasztrófa miatt benyújtott kérelmeket, amelyekre vonatkozóan csak egyetlen mennyiségi kritériumot kell teljesíteni, eddig 100 %-os arányban elfogadták.

2.2. Nem egyértelmű regionális feltételek és az átláthatóság hiánya

A „rendkívüli regionális katasztrófa” rendeletben szereplő fogalommeghatározása eléggé homályos, és az ebben a kategóriában az Alap igénybevételéhez szabott feltételek – a jogalkotó szándékának megfelelően – nehezen teljesíthetők: az Alapot kizárólag kivételes körülmények között lehet igénybe venni, mégpedig olyan rendkívüli regionális katasztrófa esetén, amely egy adott régió lakosságának nagyobb részére hat, valamint a régió életkörülményeire és gazdasági stabilitására nézve súlyos és tartós következményekkel jár. E

feltételek teljesülését nehéz bizonyítékokkal alátámasztani, és e bizonyítékokat nehéz értékelni. Ennek következtében a kérelmező államok és a Bizottság sok időt és energiát fektet be olyan kérelmek előkészítésébe, illetve elbírálásába, amelyek kisebb regionális katasztrófákra vonatkoztak, jóllehet ezen kérelmek többségében végül nem felelnek meg a feltételeknek. Úgy tűnik, hogy a Bizottság részletes tanácsadása és iránymutatása ellenére több tagállam is kötelességének érzi régióival szemben, hogy kérelmet nyújtson be még akkor is, ha tudatában van annak, hogy a kérelem elbírálásának csekély sikere van. Az elutasított kérelmek azonban frusztrációt keltenek az érintett országokban és régiókban, és az EU-ról alkotott képet is rombolják.

2.3. Reagálóképesség és láthatóság

A Szolidaritási Alapból nyújtott támogatások kifizetéséhez szükséges idő tekintetében felmerült problémák a rendeletben lefektetett feltételekből és eljárásokból adódnak. Az Alapot gyakran sürgősségi válságkezelő eszköznek vélik, pedig nem erre a célra hozták létre. Az eszköz célja, hogy hozzájáruljon azon sürgősségi műveletek refinanszírozásához, amelyeknek a költségeit eredetileg a katasztrófa által sújtott ország hatóságai viselték. Mindazonáltal a Bizottság osztja mindazok nézetét, akik a támogatásoknak a jelenleginél gyorsabb rendelkezésre bocsátása mellett emelnek szót.

Számos tényező korlátozza az Alap gyorsabb reagálását, a legfontosabbak ezek közül az alábbiak:

- Egy katasztrófa bekövetkeztekor a Bizottság saját kezdeményezésére nem tehet semmit; először meg kell várnia a nemzeti hatóságok hivatalos kérelmét: a hatóságoknak a katasztrófa bekövetkeztétől számítva rendszerint 10 teljes hétre van szükségük kérelmük elkészítéséhez. Ezen túlmenően a kérelmezők sok esetben még frissítik kérelmüket a hivatalos benyújtást követően. Egyes esetekben a Bizottságnak kiegészítő információkat is kell kérnie a kérelem elbírálásához, amelyeket azonban néha csak hónapokkal később kap meg.
- A Szolidaritási Alapból nyújtott támogatásokra szánt előirányzatok nem állnak közvetlenül rendelkezésre az EU költségvetésében. Az összeget a tagállamoknak az uniós költségvetéshez való rendes hozzájárulásukon felüli kiegészítő befizetésekkel kell előteremteniük. Bármely támogatás kifizetését megelőzően a Bizottságnak fel kell kérnie az Európai Parlamentet és a Tanácsot a költségvetés-módosítás jóváhagyására, ami rendszerint meglehetősen hosszú eljárást, átlagosan két-három hónapot, némely esetben még ennél is több időt vesz igénybe.
- Abban az esetben, ha a kérelem pozitív elbírálást kapott, az Alap rendelkezésre bocsátása a jelenlegi rendelet alapján több lépésben történik, kezdve a kérelem beérkezésétől egészen a támogatás kifizetéséig. Minden esetben legalább négy bizottsági határozatra van szükség:
  - a kérelem támogatásra jogosult, a rendelet feltételeinek megfelelő esetenként való elfogadása a Bizottság szolgálatának értékelése alapján,
  - költségvetés-módosítási javaslat elfogadása annak érdekében, hogy a Tanács és az Európai Parlament jóváhagyja az Alap igénybevételét, valamint hogy rendelkezésre bocsássák a költségvetési előirányzatokat a javasolt támogatási összeg céljaira,

- a kedvezményezett államnak címzett, a támogatás odaítéléséről szóló bizottsági határozat (támogatási határozat) elfogadása,
  - a támogatás végrehajtására vonatkozó megállapodás elfogadása, amelyben meghatározzák a támogatás felhasználásának feltételeit és különösen a támogatásból finanszírozandó sürgősségi intézkedések típusait, illetve kijelölik az illetékes hatóságokat (végrehajtási megállapodás).
- Végrehajtási megállapodások elvileg már akkor köthetők, amikor a költségvetés-módosítást jóváhagyták, és a Bizottság elfogadta a támogatási határozatot. A Bizottság rendszerint felkéri a kedvezményezett államokat, hogy mihelyst javaslatot tessen a támogatás mobilizálására, és míg a költségvetés-módosítási eljárás zajlik, bocsássák rendelkezésre a szükséges adatokat (különösen azon műveletek típusára vonatkozóan, amelyekre az alapot felhasználni szándékozzák). A kérelmező államtól kapott adatok ugyanakkor sok esetben hetekkel, sőt akár hónapokkal a költségvetés-módosítás elfogadását követően érkeznek be.
- A megállapodásokat az illetékes biztosnak, valamint a kedvezményezett állam kijelölt képviselőjének – aki rendszerint a kormány egyik minisztere – kell aláírnia.
- A kérelmeket nem mindig a Bizottság egyik fő munkanyelvén nyújtják be, így meg kell rendelni fordításukat annak érdekében, hogy a Bizottság feldolgozhassa őket. A fordítás akár hat hetet is igénybe vehet. Ezen túlmenően a Bizottság határozatának tárgyát képező hivatalos, illetve a kérelmező tagállamnak címzett dokumentumok kötelező lefordítása további késedelemmel jár.

Mindez azt az összedadódó hatást eredményezi, hogy a támogatások sok esetben csak a katasztrófát követő 9–12 hónappal, gyakran még később kerülnek kifizetésre. A támogatások visszamenőlegesen is felhasználhatók a már a katasztrófa idején vagy közvetlenül azt követően elvégzett sürgősségi műveletek refinanszírozására, ezért a kívánt hatásuk, azaz hogy tehermentesítsék a tagállamok költségvetését, és segítséget nyújtsanak a régióknak a katasztrófa által rájuk háruló pénzügyi terhek viselésében, továbbra is fennmarad. E késedelmek ugyanakkor nagy mértékben csökkentik a Szolidaritási Alapból nyújtott támogatások láthatóságát az érintett népesség körében, különösen amiatt, hogy a rendelet nem tartalmaz a nyilvánosságra vonatkozó szabályokat, emellett pedig nem minden tagállam terjeszti széles körben, hogy hogyan tett szert a kapott támogatásra.

2.4. Hatály

A jelenlegi Alappal rendkívül nehéz, majdhogynem lehetetlen a természeti eredetű katasztrófáktól eltérő súlyos válsághelyzetekre reagálni; jó példát jelentenek erre az ipari balesetek, mint például a Prestige okozta olajszennyezés és a buncefieldi olajraktár felrobbanása, vagy a különböző terrorcselekmények, például a 2004-es, illetve 2005-ös madridi és londoni bombatámadás. A Szolidaritási Alapon keresztül jelenleg ugyanígy nem lehet támogatást nyújtani olyan, közegészséget veszélyeztető súlyos válsághelyzetekben sem – például egy SARS-hoz hasonló világjárvány esetleges európai elterjedése vagy egy súlyos nukleáris baleset esetén –, amelyek kezelése nagy valószínűséggel meghaladná az egyes államok reagáló képességét. Mindazonáltal többen szót emeltek emellett – például az Európai Parlamentben, hogy ilyen esetekben európai szinten, és mindenekelőtt a Szolidaritási Alap felhasználásával történjen beavatkozás.

2.5. Finanszírozás

A Szolidaritási Alapból nyújtott támogatásokat az intézményközi megállapodásnak megfelelően nem az EU rendes költségvetéséből finanszírozzák, hanem a költségvetésben a megfelelő fejezetek felső határát túllépő pótlólagos pénzüsszegekből. Ezért a támogatásokat a Bizottság javaslatát követően az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak eseti elbírálás alapján jóvá kell hagynia. Az éves plafon 1 milliárd EUR. Az Alap 2002-es létrehozása óta ez az összeg mindig elegendőnek mutatkozott; az egy naptári év alatt kifizetett maximális összeg 2002-ben volt a legmagasabb, 728 millió EUR, majd 2009-ben, amikor 622 millió EUR került kifizetésre. Az összesített kifizetések összege az összes többi évben jelentősen alacsonyabb volt. A költségvetési plafont ezért nem szükséges megemlíteni.

Az egyedi támogatások a Bizottság megfelelő költségvetés-módosítási javaslatának elfogadását, valamint az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság közötti párbeszéd lezárultát követően kerülnek kifizetésre. Az eljárás rendszerint két olvasatot igényel, azonban egyetlen olvasatra korlátozott, egyszerű eljárássá módosították. A költségvetési előirányzatok jóváhagyásához szükséges idő minden egyes esetben az adott körülményektől függ, azonban rendszerint hattól tizenkét hétig terjed. A Bizottság ezt az időt arra használja, hogy előkészítse a hivatalos támogatási határozatot, illetve hogy tárgyalásokat folytasson a kedvezményezett tagállammal a támogatás végrehajtására vonatkozó megállapodásról, amelynek megkötésére még a támogatás kifizetése előtt sor kell kerülnie.

3. A SZOLIDARITÁSI ALAP MÓDOSÍTÁSRA VONATKOZÓ, AZ ALAP HATÁLYÁNAK KIBŐVÍTÉSÉT CÉLZÓ 2005. ÉVI JAVASLAT

2005-ben a Bizottság jogalkotási javaslatot terjesztett elő az Európai Unió új Szolidaritási Alapjáról szóló új rendeletr⁵ vonatkozóan. A meglévő Alapra építve e javaslat célja:

- a műveletek hatályának is igénybevételei lehetőségének kiterjesztése annak érdekében, hogy a Közösség képes legyen reagálni a nem természeti jellegű katasztrófákra is, így az ipari balesetekre és az ember okozta katasztrófákra, a közegészséget fenyegető veszélyekre (járványok stb.) és a súlyos terrorcselekményekre;
- előlegek folyósításának lehetővé tétele, hogy felgyorsuljon a válaszadás, és átláthatóbbá váljon az uniós segítségnyújtás;
- a rendszer egyszerűsítése az Alap mozgósítására vonatkozó feltételek világosabbá tételével (a jelentős katasztrófákra vonatkozó támogathatósági küszöbérték leszállítása és a kivételes esetekre vonatkozó kritériumok eltörlése révén).

Az Európai Parlament igen kedvezően fogadta a javaslatot, majd 2006. május 18-án, első olvasatban el is fogadta.

A javaslat ugyanakkor a Tanácson belül a tagállamok jelentős többsége körében nagyfokú szkepticizmust és ellenvetést váltott ki a javaslat csaknem valamennyi új elemével szemben,

---

⁵ Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról, COM(2005) 108 végleges, 2005.4.6.

különösen a költségvetésre gyakorolt potenciális következményei miatt. A Bizottsággal folytatott intenzív vizsgálatokat és tárgyalásokat követően a pénzügyi tanácsosok munkacsoportja 2006 májusában úgy határozott, hogy nem vizsgálja tovább a javaslatot. A Bizottság részéről tett jelentős és ismételt erőfeszítések ellenére a Tanács úgy döntött, hogy nem kívánja újra napirendre tűzni a javaslatot. Hasonlóképpen nem hozott eredményt a Parlament többszöri felkérése sem a Tanács felé, hogy újra vizsgálja meg a szöveget.

4. A SZÁMVEVŐSZÉK KÜLÖNJELENTÉSE (TELJESÍTMÉNYELLENŐRZÉS)

Az Európai Számvevőszék 2008-ban mutatta be az Alapról készített teljesítményellenőrzés eredményeit⁶. Az ellenőrzés azt vizsgálta, hogy az Alapból történő segítségnyújtás gyors-e, hatékony-e, rugalmas-e, illetve hogy a kedvezményezett országok elégedettek-e az Alappal. Ennek keretében a Számvevőszék megvizsgálta minden kérelmet 2006 végével bezárólag, és a kérelmeket benyújtó országok körében kérdőíves felmérést végzett.

A jelentés a Bizottság fentebb ismertetett 2005-ös javaslatában megfogalmazott következtetésekhez hasonló következtetéseket von le a Szolidaritási Alap működéséről. A Számvevőszék általánosságban arra a következtetésre jutott, hogy az Alap teljesíti alapvető célját, azaz hogy rajta keresztül az EU demonstrálni tudja szolidaritását a tagállamokkal katasztrófák idején; ugyanakkor megjegyezte, hogy a kisebb „regionális katasztrófák” esetében (szemben a „jelentős katasztrófákkal”) nehezebb a sikeres pályázat feltételeinek megfelelni, többek között a regionális katasztrófáknak a rendeletben szereplő homályos fogalom meghatározása miatt, ami az ilyen katasztrófához kapcsolódó kérelmek elutasítása esetén az egyértelműség hiányát eredményezheti. A Számvevőszék az eszköz gyorsaságának hiányát illetve leginkább kritikával.

5. AZ ALAPOK KOORDINÁCIÓS BIZOTTSÁGA ÁLTAL (COCOF) VÉGZETT 2010-ES FELMÉRÉS EREDMÉNYEI

2010-ben a Bizottság – annak érdekében, hogy jobban megértse, milyen feltételek mellett lennének hajlandóak a tagállamok folytatni a megbeszéléseket/tárgyalásokat – bemutatta a COCOF⁷ tagjainak a Szolidaritási Alapot, különös hangsúlyt fektetve a 2005-ös javaslat erősségeire és gyengeségeire, valamint kulcsfontosságú elemeire. Konkrétan három kérdést tettek fel:

- Melyek a jelenlegi rendelet azon elemei, amelyekből a tagállamok úgy gondolják, hogy az Alap nem vagy csak részben felel meg elvárásaiknak?
- Melyek a 2005-ös rendeletjavaslat azon elemei, amelyek további vitára bocsáthatók (a Bizottság által javasolt módon vagy másképpen)? Mely elemekről gondolják úgy, hogy irreálisak vagy nemkívánatosak?

---

⁶ 3/2008. sz. különjelentés: „Az Európai Unió Szolidaritási Alapja: mennyire gyors, hatékony és rugalmas?” (HL C 153., 2008.6.18.)

⁷ Az alapok koordinációs bizottsága, amelyet az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelettel hoztak létre.

- Vannak-e olyan kérdések/elemek, amelyekkel véleményük szerint az Alap keretében foglalkozni kellene, amelyekre az Alap hatályának ki kellene terjednie, amelyeket azonban nem tartalmaz sem a jelenlegi rendelet, sem pedig a 2005-ös javaslat.

Ezt követően a tagállamok többsége továbbra is ellenezte az új rendelet elfogadását, míg egyes tagállamok a jelenlegi rendelet néhány kiválasztott elemének – pl. a rendelet szárazságra való kiterjesztése vagy a regionális katasztrófákra vonatkozó feltételek enyhítése (amelyeket a Bizottság eredetileg megszüntetni javasolt) – kiigazítására csupán korlátozott lehetőséget láttak. Az olyan módosításokat azonban, amelyek esetlegesen magasabb kiadásokkal járnának, a tagállamok túlnyomó többsége szigorúan ellenezte. Hat tagállam jelentette ki, hogy általában pozitívan és nyitottan áll a téma megvitatásához.

6. A RENDELET KIIGAZÍTÁSA

A fentiekből világosan kiderül, hogy a jelenlegi politikai klímát sok tagállamban a nehéz költségvetési helyzet uralja; a tagállamok túlnyomó többsége nem kész arra, hogy elfogadjon bármely nagyobb, a Szolidaritási Alap jogalapjával és működésével kapcsolatos módosítást. Ezért a Bizottság lemond a 2005-ös javaslat újbóli megvitatásáról. Ugyanakkor a jelenlegi Szolidaritási Alapnak, ahogyan a fentiek is mutatják, hatékonyabbá kell válnia. Ezért helyénvaló visszavonni a 2005-ös javaslatot, és további olyan lehetőségeket felkutatni, amelyek legalább az előbbieken ismertetett kérdések legfontosabbjaira választ adhatnak.

A Bizottság úgy véli, hogy a Szolidaritási Alap működését már a jelenlegi rendeletbe bevezetett minimális kiigazításokkal is jelentősen javítani lehetne anélkül, hogy megváltozna az Alap létjogosultsága és jellege, valamint hogy ezek a módosítások érintenék pénzügyi aspektusait és kiadásai nagyságát. A rendeletben eszközölt kiigazítások egyike sem érintené a támogatásból finanszírozott műveletekre – pl. a létfontosságú infrastruktúrák azonnali helyreállítására vagy a katasztrófa-elhárítási eszközök mozgósításának költségeire – vonatkozó támogathatósági feltételeket. A kiigazítások nem vonatkoznának a 2005-ös javaslat elemeire, azaz a hatály kiterjesztésére, a küszöbértékek módosítására vagy a „regionális katasztrófák” kategória megszüntetésére.

Ezenkívül olyan intézkedéseket kell kidolgozni, amelyekkel – a tájékoztatásra és a nyilvánosságra vonatkozó szabályok révén – fokozható az Alap láthatósága.

6.1. A Szolidaritási Alap hatályának egyértelmű meghatározása

A Szolidaritási Alap létrehozásának célja egy olyan pénzügyi eszköz megteremtése volt, amellyel az Európai Unió hatékonyan tudja kezelni az egy vagy több tagállamot vagy a csatlakozási tárgyalásokat folytató országokat sújtó jelentős természeti katasztrófákat. Mindazonáltal a rendelet 2. cikke (1) bekezdésének szövege, miszerint „az Alapból *elsősorban* akkor nyújtható támogatás, ha [...] jelentős természeti katasztrófa következik be”, azt sugallja, hogy az Alap más esetekben is mozgósítható. Ebből azonban nem derül ki egyértelműen, hogy az „elsősorban” szó az Alap hatályának a „jelentős katasztrófák”-ra való korlátozódását kívánja-e relativizálni, utalván például egyes kisebb, az ugyanazon cikk (2) bekezdésében meghatározott katasztrófákra mint kivételekre, vagy hogy az Alap hatályát egyéb, nem természeti jellegű katasztrófákra is ki kívánja terjeszteni.

A rendelet rendelkezéseinek további vizsgálata során kiderült, hogy az Alap mozgósítása nem természeti jellegű katasztrófák esetén komoly jogi nehézségekbe ütközik. A 3. cikk

értelmében az „alpból történő kifizetésekből elméletileg csak a nem biztosítható károk enyhítésére szolgáló intézkedések finanszírozhatók”. A Bizottság e rendelkezést a kezdetektől fogva úgy értelmezte és alkalmazta, hogy személyes károk esetén nem adható támogatás. Ezen túlmenően a nem természeti jellegű katasztrófák „a szennyező fizet” elv és az állam azon kötelessége okán, hogy harmadik féltől kérjen kárpótlást, úgy tűnik ki zárva az Alpból történő támogatásokból. E megfontolások vezettek például a 2010-es vörösiszap-katasztrófával kapcsolatos magyar kérelem elutasításához.

A Szolidaritási Alap új rendeletéről szóló, 2005-ben benyújtott bizottsági javaslat célja többek között az Alap hatályának kiterjesztése volt, hogy a nem természeti jellegű katasztrófákat is magában foglalja. Míg az Európai Parlament üdvözölte a javaslatot, a tagállamok túlnyomó többsége a Tanácson belül továbbra is szigorúan ellenezte, és ellenszegült bármiféle próbálkozásnak, amely az Alap hatályát a természeti jellegű katasztrófákon túlra kiterjesztette volna.

Az egyértelműség kedvéért ezért a jelenlegi rendelet szövegét ki kell igazítani oly módon, hogy világossá váljon, hogy az Alap kizárólag a természeti jellegű katasztrófák esetén áll rendelkezésre. Ezáltal kiküszöbölhető lenne bármely esetleges kétértelműség az Alap hatályát illetően, és az esetleges kérelmezők sem ringathatnák magukat olyan hiú reményekbe, amelyeket a Bizottság végső soron nem képes teljesíteni, nem beszélve azokról a jelentős erőfeszítésekről, amelyeket a kérelmező állam takaríthatna meg a kérelem elkészítése során, illetve a Bizottság a kérelem értékelésekor.

Ugyanakkor a rendeletben meg kellene határozni, hogy az Alap alkalmazásának a természeti jellegű katasztrófákra való korlátozása nem zárja ki automatikusan azokat az eseteket, amelyek során egy természeti katasztrófa által beindított láncreakció révén ipari katasztrófa következik be (pl. árvíz, amelynek hatása egy kémiai üzemet érint), vagy a közegészségügyet veszélyeztető eseteket [pl. földrengés, amely miatt megszakad az ivóvízellátás, és (vízen keresztül terjedő) járvány tör ki; illetve az olyan eseteket, amelyekben kórházak mennek tönkre, és ezáltal veszélybe kerül a természeti katasztrófában megsérült személyek ellátása].

6.2. A regionális katasztrófák új, egyszerű meghatározása

Ahogy a fentiekből kiderült, a Szolidaritási Alap „rendkívüli regionális katasztrófa” esetén történő igénybevételére vonatkozó feltételek, amelyeket a Szolidaritási Alapról szóló rendelet 2. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése határoz meg, nem eléggé egyértelműek, és elsősorban olyan „enyhe” feltételekre épülnek, amelyek külön értelmezést igényelnek („a régió életkörülményeire és gazdasági stabilitására nézve súlyos és tartós következmények”). Annak bizonyítása és ellenőrzése, hogy teljesülnek-e ezek a feltételek, mind a kérelmező, mind a Bizottság szempontjából igen nehéz és időigényes feladat. E kétértelműség eredményeképp számos kérelmet nyújtanak be, amelyeket azután elutasítanak, ami hamis elvárásokat, majd frusztrációt kelt az érintett országokban és régiókban. Az elutasított esetek magas száma rossz fényt vet az EU-ra.

Ezért helyénvaló lenne újból meghatározni a regionális katasztrófákra alkalmazandó feltételeket, mégpedig olyan egyszerű, objektív és átlátható módon, mint a jelentős katasztrófák esetében, egy-két olyan konkrét mutató meghatározásával, amelyek megkönnyítik az ellenőrzést. E feltételeket oly módon kellene meghatározni, hogy valóban jelentős, regionális katasztrófák bekövetkeztekor könnyen teljesíthetők legyenek, elsősorban a regionális katasztrófák azon típusainál, amelyeknél az Alap a jelenlegi rendelet értelmében kivételesen igénybe vehető. A regionális feltételek ily módon történő újbóli meghatározásával

ugyanakkor az is elérhető, hogy a potenciális kérelmezők nagy biztonsággal, előre fel tudják mérni, hogy az esetükben bekövetkezett katasztrófa részesülhet-e támogatásban. Így megtakaríthatók a kérelem elkészítésével kapcsolatos jelentős fáradságok azokban az esetekben, amikor valószínűleg elutasító válasza számíthatnak.

A Bizottság azt javasolja, hogy a jelentős katasztrófák meghatározásához hasonlóan határozzák meg a regionális katasztrófákat, azaz olyan katasztrófákként, amelyek bizonyos küszöbértékeket túllépő kárt okoznak. A küszöbérték a regionális GDP bizonyos százaléka lenne NUTS 2 szinten. A NUTS 2 szint regionális referenciaszintként szinte magától adódik, mivel szilárd helyet foglal el a kohéziós politikán belül, és elég nagy ahhoz, hogy a pusztán helyi horderejű eseményeket kizárja, és a statisztikai adatok is könnyen hozzáférhetők. Amennyiben egy katasztrófa több NUTS 2 régiót is érint, az érintett régiók átlagos regionális GDP-jéhez mérten ugyanazt a küszöbértéket (vagyis ugyanazt a százalékarányt) alkalmazzák. Így figyelembe lehetne venni a legkülső régiók különleges körülményeit is, mivel e régiók mindegyike NUTS 2 szintűként van meghatározva. Közegészségügyi katasztrófákat okozó természeti katasztrófák esetére a tagállamokkal együttműködve további feltételeket kell meghatározni.

Ezzel a megoldással nem csupán a regionális katasztrófákra vonatkozó feltételek egyszerű és objektív alapú meghatározása lenne elérhető, de kiküszöbölhetők lennének az Alap olyan katasztrófák esetében való mozgósításánál felmerülő nehézségek, mint például az erdőtüzek (feltéve, ha az okozott kár elég nagy bizonyul), amelyek természetükből adódóan a regionális katasztrófákra vonatkozó feltételeknek jelenleg ritkán felelnek meg.

E megközelítés megvalósíthatóságának vizsgálata céljából a Bizottság szimulációt hajtott végre, amely során egyetlen feltételként a regionális GDP 1,5 %-án túlmutató kárt alkalmazott NUTS 2 szinten valamennyi olyan, regionális katasztrófára vonatkozó kérelemnél, amely 2002 óta érkezett be, és 2010 vége előtt döntöttek róla. A regionális GDP referenciaértéke az $n-3$. év; n a kérelem benyújtásának évét jelenti ($n-3$ az a legutolsó év, amelyre vonatkozóan rendszerint rendelkezésre állnak harmonizált regionális adatok). Az eredmények a 4. mellékletben találhatóak. A 37 megvizsgált regionális katasztrófa közül csupán két olyan, már elfogadott eset volt, amely nem felelt volna meg a feltételeknek, míg egy olyan eredetileg elutasított esetet találtak, amelyet e feltételek alapján engedélyeztek volna; egy esetben kétségbe vonható az okozott kár összege. Az összes többi eset ugyanahhoz az eredményhez vezetett volna, mint korábban, azzal a jelentős különbséggel, hogy 23 olyan kérelmet, amelyet kisebb katasztrófák okán nyújtottak be, és vissza kellett utasítani, egyáltalán be se nyújtottak volna, mivel a tagállamok számára kétségtelenül sikertelen kimenetelűek lettek volna.

Mindez azt mutatja, hogy egyetlen, egyszerű GDP-alapú feltétel alkalmazásával csaknem ugyanazt az eredményt, ezzel párhuzamosan pedig az eljárás jelentős egyszerűsítését lehetne elérni, mivel a potenciálisan jogosult kérelmek esetében a kérelmezőnek nem kellene bizonyítania, hogy megfelel a jelenlegi rendeletben a regionális katasztrófákra vonatkozóan előírt bonyolult feltételeknek. Mindez nagymértékben könnyítené a Bizottságnak a hasonló kérelmek értékelésébe fektetett munkáját, mivel nem kellene kötelező jelleggel olyan kérelmeket megvizsgálnia, amelyeket minden valószínűség szerint elutasítanak; így sokkal gyorsabbá válna mind a döntéshozatal, mind pedig a támogatások kifizetése.

Ezenkívül a fent említett új regionális feltételnek általában véve semmilyen pénzügyi hatása nem lenne.

6.3. Gyorsabb kifizetések és előlegfizetések bevezetése

A jelenlegi rendelet és a költségvetési szabályok rendelkezései alapján nehéznek tűnik jelentősen csökkenteni a Szolidaritási Alapból nyújtott támogatások rendelkezésre bocsátásához szükséges időt anélkül, hogy módosítanák az eszköz finanszírozásának módját (vö. a fenti 2.5 bekezdéssel). A Bizottság ezért most új lehetőségeket keres, amelyek lehetővé tennék a tagállamokban előállt vészhelyzetek enyhítésére szánt pénzügyi támogatások gyorsabb rendelkezésre bocsátását. Ez különösen fontos a határokon átnyúló katasztrófák esetében. Ilyenkor a Bizottságnak azzal a helyzettel kell szembesülnie, hogy nem képes ugyanolyan szolidáris lenni egy EU-tagállammal, mint egy harmadik országgal, amelyeknek azonnali pénzügyi támogatás nyújtható⁸.

A Szolidaritási Alap reakcióképessége és láthatósága javítható lenne, ha a rendelet magában foglalná az előlegfizetések lehetőségét. Előlegfizetések révén a Bizottság képes lenne azonnal reagálni, mielőtt az érintett állam benyújtotta kérelmét. Ezt az előleget az elbírálási és költségvetési eljárás lefolytatását követően folyósítandó várható összeg első részletének kellene tekinteni. Abban az esetben, ha kérelmét visszautasítják, a támogatásért folyamodó állam az előleget visszafizeti a Bizottságnak. Az előleget a majd várhatóan kapott támogatás százalékban állapítanák meg (pl. 10 %), és abszolút értékben korlátozott lenne (pl. 5 millió EUR). Az előleget kizárólag a kérelmező állam külön kérésére folyósítanák, és a rendeletben meghatározott jelentős katasztrófákra korlátoznák. Mivel jelentős katasztrófák esetében nagy a valószínűsége (eddig 100 %) annak, hogy a támogatást jóváhagyják, a Bizottságot igen csekély mértékben fenyegeti az a veszély, hogy a fizetett előlegeket a kérelem elutasítása miatt utólag vissza kelljen követelnie. A 2005-ös javaslat már tartalmazott egy ehhez hasonló rendelkezést.

6.4. Reagálás a lassan kialakuló katasztrófákra

Némely eseteknél a kérelmező államok nehezen tudták betartani a kérelmek benyújtására szabott határidőt, mivel a katasztrófák lassan alakultak ki. A jelenlegi rendelet előírja, hogy a kérelmet az első kár bekövetkezésének időpontjától számított 10 héten belül kell benyújtani a Bizottsághoz. A szárazság az ilyen katasztrófák tipikus példájának tekinthető: hosszú idő alatt alakul ki, emellett pedig nagyon nehéz pontosan meghatározni, mikor is okozta az első kárt.

Még ha az általánosan megszabott 10 hetes határidőt meg is kellene tartani, a problémát meg lehetne oldani a rendeletbe egy külön rendelkezés bevezetésével, amely előírja, hogy ilyen esetekben a kérelem benyújtásának határideje a hatóságoknak a kérdéses jelenség megoldására tett első intézkedése időpontjától kezdődően számítandó; szárazság esetén például akkor, amikor elrendelik a vízfogyasztás korlátozását, vagy konkrét intézkedéseket vezetnek be a mezőgazdaság megsegítésére.

Egy ilyen rendelkezés messzemenően megfelelne azoknak a rendelkezéseknek, amelyek a „rendes” hirtelen fellépő katasztrófák esetében alkalmazandók, amikor a hatóság rendszerint már a katasztrófa megjelenését követő órákban beavatkozik.

---

⁸ A 2010. májusi-júniusi közép-európai áradásokat követően a Bizottság azonnali sürgősségi támogatást hagyott jóvá a moldovai árvízkárosultak számára, míg a Magyarországot, Lengyelországot, Szlovákiát, a Cseh Köztársaságot, Horvátországot és Romániát sújtó áradások okán a Szolidaritási Alapból kérelmezett támogatásokat a katasztrófa után 10 hónappal hagyta csak jóvá.

6.5. A támogatási határozatok és a végrehajtási megállapodások összevonása

A fenti 2.3. bekezdés kiemeli azokat a lehetséges okokat, amelyek miatt késhet a támogatások rendelkezésre bocsátása. Mivel az Alapból nyújtott támogatásokat nem az EU rendes költségvetéséből finanszírozzák, a Bizottságnak minden egyes esetben az Európai Parlament és a Tanács jóváhagyását kell kérnie a javasolt támogatási összeghez. A Bizottság úgy véli, hogy a jelenleg alkalmazott eljárás nem kell változtatni.

Mindazonáltal úgy gondolja, hogy amennyiben már csupán egyetlen bizottsági jogi aktusra volna szükség a támogatás kifizetéséhez, amint az Európai Parlament és a Tanács jóváhagyta a pénzforrások rendelkezésre bocsátását, még jelentős mozgástér állna rendelkezésre a Szolidaritási Alap keretében a racionalizálás, az adminisztratív eljárások lerövidítése, valamint a támogatások kifizetésének meggyorsítása terén. A tagállamok – azaz a potenciális kedvezményezettek túlnyomó többsége – számára nem jelent hozzáadott értéket az, ha egy jogi aktussal megítélik számukra a támogatást, valamint egy másik jogi aktussal meghatározzák felhasználásának feltételeit (támogatási határozat és végrehajtási megállapodás). A kettő összevonása – például oly módon, hogy a megállapodásban jelenleg szereplő rendelkezések bekerülnének a támogatási határozatba, vagy a támogatási határozat mellékletét alkotná – egyszerűbb és egyben időtakarékosabb megoldásnak tűnik. Ily módon a rendelet vonatkozó cikkének pusztán módosításával, a katasztrófa sújtotta országok becslések szerint négy-nyolc héttel előbb juthatnának hozzá a támogatásokhoz, mint a jelenlegi rendszer keretében. A kedvezményezetteket érintő két legfontosabb elem, vagyis a támogatható műveletek meghatározása, illetve az illetékes hatóságok megnevezése természetesen továbbra is a kedvezményezett állam javaslata alapján történne.

A támogatható harmadik országok, azaz az EU-val csatlakozási tárgyalásokat folytató néhány ország esetében továbbra is külön jogi aktusok maradnának, mivel egy egyoldalú bizottsági határozat, mint például a támogatási határozat, jogilag nem bírna kötelező jelleggel rájuk nézve. Ezekben az esetekben továbbra is szükség lenne egy támogatási vagy végrehajtási megállapodásra.

6.6. Az Alap hatékonyabb katasztrófa- és éghajlatvédelmi eszközzé tétele

Egy szolidáris Unióban valamennyi tagállam számára egyformán fontos, hogy megtegyen minden tőle telhetőt a vészhelyzetek és katasztrófák megelőzésére. A katasztrófavédelmi szakpolitikák alapvető célja, hogy megelőzzék a katasztrófák bekövetkezését, illetve amennyiben mégis bekövetkeznek, a lehető legkisebb mértékre korlátozzák az általuk okozott károkat. Az Alap és az EU katasztrófavédelmi és éghajlat-változási szakpolitikái szorosabb összefonódásának eredményeképpen jelentősen csökkenteni lehetne a katasztrófák által okozott károkat, és az azokkal kapcsolatos költségeket⁹, és végeredményben a támogatások iránt benyújtott kérelmek számát is.

A rendelet már rendelkezik a kedvezményezett tagállamok azon kötelezettségéről, hogy végrehajtási jelentésükben részletesen írják le a károk korlátozására, illetve hasonló katasztrófák megismétlődésének lehetőség szerinti elkerülésére tett vagy javasolt intézkedéseiket. A Bizottság e viszonylag általános jellegű rendelkezés szigorítását, ezzel együtt pedig konkrét megfogalmazását javasolja. A kedvezményezett tagállamnak a

---

⁹ A katasztrófák által okozott károk 1 %-os csökkenése az EU-nak évente 150 millió EUR megtakarítást eredményezne: EM-DAT adatbank.

jelentésben részleteznie kellene az katasztrófa-megelőzéssel, -kezeléssel és -értékeléssel foglalkozó uniós jogszabályok végrehajtásának aktuális állását, a katasztrófákból levont tanulságokat, és kötelezően vállalnia kellene, hogy éghajlat-változási és katasztrófavédelmi intézkedéseket vezet be.

A Bizottság az érintettekkel közösen azt is meg fogja vizsgálni, hogy lehetséges-e az Alapból nyújtott támogatásokat a katasztrófavédelemről szóló vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásának, a katasztrófavédelmi tervek elkészítésének, valamint az uniós támogatások katasztrófavédelmi intézkedésekhez való igénybevételének szintjéhez igazítani.

7. AZ EUMSZ 222. CIKKÉBEN FOGLALT SZOLIDARITÁSI KLAUZULA

Az EUMSZ 222. cikke elsőként vezet be a Szerződésbe rendelkezést, miszerint ha egy tagállamot terrortámadás ér, vagy ember okozta katasztrófa áldozatává válik, az Unió és tagállamai a szolidaritás szellemében együttesen lépnek fel. A 222. cikk előírja, hogy az Unió minden rendelkezésére álló eszközt mozgósít annak érdekében, hogy:

- (a) megelőzze a terroristafenyegetést a tagállamok területén; megvédje a demokratikus intézményeket és a polgári lakosságot egy esetleges terrortámadástól; terrortámadás esetén egy tagállamnak politikai vezetése kérésére a területén segítséget nyújtson; valamint
- (b) természeti vagy ember okozta katasztrófa esetén egy tagállamnak politikai vezetése kérésére a területén segítséget nyújtson.

A szolidaritási klauzula végrehajtása során valamennyi meglévő válságkezelő eszközt, így a Szolidaritási Alapot is igénybe fogják venni, figyelembe véve az új többéves pénzügyi keretben rájuk vonatkozó egyedi eljárásokat és működésük mikéntjét. E közlemény nem sérti ezeket a részletesebben kifejtett megfontolásokat.

8. ÖSSZEFOGLALÁS ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

Joggal állítható, hogy a Szolidaritási Alap létrehozása óta általában véve jól működik, különösen létrehozásának specifikus célját tekintve; ugyanakkor az elmúlt nyolc év tapasztalatai azt mutatják, hogy az Alap működésében jelentős korlátok és hiányosságok tapasztalhatók. Ennek oka elsősorban az, hogy az Alapból nyújtandó támogatások nem bocsáthatók kellő gyorsasággal rendelkezésre, és hogy az Alap mozgósítására szabott feltételek nem elég átláthatóak.

Mivel a tagállamok többsége komolyan ellenszegül a Szolidaritási Alap elveit és működését érintő bármiféle módosításnak, főként ha e módosítások magasabb kiadásokat eredményeznének, a Bizottság visszavonja az Alap felülvizsgálatáról és kibővítéséről szóló 2005-ös javaslatát.

Ugyanakkor a Bizottságnak az a meggyőződése, hogy a Szolidaritási Alap működését javítani kellene, és hogy a jelenlegi rendelet kisebb kiigazításokkal jelentős potenciállal rendelkezne ahhoz, hogy az Alapot egyszerűbbé és egyértelműbbé lehessen tenni, mindenekelőtt pedig javítani lehessen reakcióképességét annak érdekében, hogy a katasztrófa sújtotta országok sokkal gyorsabban juthassanak hozzá a pénzügyi támogatásokhoz.

E közlemény célja, hogy felhívja a figyelmet erre a potenciálra, amely az Európai Parlamenttel, a tagállamokkal a Tanácsban, a régiókkal és egyéb érintettekkel folytatandó megbeszélések alapjául szolgálna. Ezenkívül elő kíván készíteni egy későbbi lehetséges, a jelenlegi rendelet módosítását célzó jogalkotási javaslatot, amely az ezen megbeszélések eredményeit is figyelembe fogja venni.

1. melléklet:
Jelentős katasztrófák esetén 2011-ben alkalmazott küszöbértékek
(a bruttó nemzeti jövedelem 2009. évi értéke alapján)

Az Európai Szolidaritási Alapot létrehozó 2012/2002/EK tanácsi rendelet az alap igénybevételéhez szükséges küszöbértéket egy adott ország esetében a kár nagyságától függően határozza meg; az érintett ország akkor veheti igénybe az alapot, ha a kár értéke meghaladja az állam bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) 0,6 %-át vagy 3 milliárd eurót, 2002. évi árakon számolva. A két érték közül az alacsonyabbat veszik figyelembe.

(millió EUR)

Ország		2009. évi bruttó nemzeti jövedelem*	A bruttó nemzeti jövedelem 0,6 %-a*	A jelentős katasztrófa küszöbértéke 2011-ben*
AT	ÖSTERREICH	271 459	1 628,756	1 628,756
BE	BELGIË/BELGIQUE	342 261	2 053,566	2 053,566
BG	BULGARIA	33 113	198,678	198,678
CY	KYPROS	16 641	99,845	99,845
CZ	ČESKÁ REPUBLIKA	129 046	774,274	774,274
DE	DEUTSCHLAND	2 430 940	14 585,640	3 535,904**
DK	DANMARK	226 447	1 358,684	1 358,684
EE	EESTI	13 538	81,230	81,230
EL	ELLADA	226 644	1 359,863	1 359,863
ES	ESPAÑA	1 029 541	6 177,246	3 535,904
FI	SUOMI/FINLAND	171 383	1 028,298	1 028,298
FR	FRANCE	1 922 845	11 537,070	3 535,904
HR***	HRVATSKA	43 572	261,431	261,431
HU	MAGYARORSZÁG	88 291	529,747	529,747
IE	ÉIRE/IRELAND	132 601	795,607	795,607
IS***	ICELAND	7 787	46,723	46,723
IT	ITALIA	1 494 576	8 967,457	3 535,904
LT	LIETUVA	27 010	162,057	162,057
LU	LUXEMBOURG (G.D.)	26 765	160,590	160,590
LV	LATVIJA	19 954	119,723	119,723
MT	MALTA	5 451	32,704	32,704

(millió EUR)

Ország		2009. évi bruttó nemzeti jövedelem*	A bruttó nemzeti jövedelem 0,6 %-a*	A jelentős katasztrófa küszöbértéke 2011-ben*
NL	NEDERLAND	556 518	3 339,108	3 339,108
PL	POLSKA	299 518	1 797,108	1 797,108
PT	PORTUGAL	162 331	973,986	973,986
RO	ROMÂNIA	113 652	681,913	681,913
SE	SVERIGE	296 151	1 776,908	1 776,908
SI	SLOVENIJA	34 704	208,224	208,224
SK	SLOVENSKO	62 575	375,452	375,452
TR***	TÜRKIYE	330 413	1 982,480	1 982,480
UK	UNITED KINGDOM	1 587 886	9 527,315	3 535,904

* Kerekített számadat

** 2011-ben ez az összeg 3 535 904 millió EUR, ami 2002-es árakon számolva 3 milliárd EUR-nak felel meg.

*** Tagsággal nem rendelkező jogosult ország, amely csatlakozási tárgyalásokat folytat az EU-val.

2. melléklet:

Az EU Szolidaritási Alapjából való támogatásra 2002 és 2010 között beadott kérelmek

Év	Ország		A katasztrófa jellege	Kár (millió EUR)	Kategória ¹⁰	Megítélt támogatás (millió EUR)
2002	1	AT	áradás	2 900	jelentős	134
	2	CZ	áradás	2 300	jelentős	129
	3	FR	áradás (Le Gard)	835	regionális	21
	4	DE	áradás	9 100	jelentős	444
A 2002-es kérelmek összes támogatása						728
2003	1	ES	Olajszennyezés (Prestige)	436	regionális	8,626
	2	IT	Földrengés (Molise/Apulia)	1 558	regionális	30,826
	3	IT	vulkánkitörés (Etna)	894	regionális	16,798
	4	IT	áradás (Észak-Olaszország)	(1 900)	(regionális)	elutasítva
	5	GR	szélsőséges téli időjárás	(nem egyértelmű)	(regionális)	elutasítva
	6	PT	erdőtüzek	1 228	jelentős	48,539
	7	FR	erdőtüzek (Dél-Franciaország)	531	(regionális)	elutasítva
	8	ES	erdőtüzek (portugál határvidék)	53	szomszédos	1,331
	9	MT	áradás	30	jelentős	0,961
	10	IT	árvíz (Friuli Venezia Giulia)	(525)	(regionális)	elutasítva
A 2003-es kérelmek összes támogatása						107,081
2004	1	FR	áradás (Rhone-delta)	785	regionális	19,625
	2	ES	árvíz (Malaga)	(73)	(regionális)	elutasítva
	3-9	ES	erdőtüzek (7 összesített kérelem)	(480)	(regionális)	mind a 7 elutasítva
	10	SK	áradás	(29)	(regionális)	elutasítva
	11	SI	földrengés	(13)	(regionális)	visszavonva
A 2004-es kérelmek összes támogatása						19,625

¹⁰ Az olyan katasztrófákkal kapcsolatos kérelmeknél, amelyek esetében a kár nem érte el a küszöbértéket, és amelyekről úgy ítélték meg, hogy nem teljesítik a regionális katasztrófa elfogadásának feltételeit, a regionális szó idézőjelben szerepel.

Év	Ország		A katasztrófa jellege	Kár (millió EUR)	Kategória ¹¹	Megítélt támogatás (millió EUR)
2005	1	SK	vihar (Tátra)	203	jelentős	5,668
	2	IT	áradás (Szardínia)	223 (összeg túlbecsülve)	(regionális)	elutasítva
	3	EE	vihar	48	jelentős	1,29
	4	LV	vihar	193	jelentős	9,487
	5	SE	vihar („Gudrun”)	2 297	jelentős	81,725
	6	LT	vihar	15	szomszédos	0,379
	7	GR	árvíz (Evrosz)	(112)	(regionális)	elutasítva
	8	RO	tavaszi áradás	489	jelentős	18,798
	9	BG	tavaszi áradás	222	jelentős	9,722
	10	BG	nyári áradás	237	jelentős	10,632
	11	RO	nyári áradás	1 050	jelentős	52,4
	12	AT	árvíz (Tirol/Vorarlberg)	592	regionális	14,799
A 2005-es kérelmek összes támogatása						204,905
2006	1	UK	a buncefieldi olajraktár felrobbanása	(700)	(regionális)	visszavonva
	2	GR	áradás (Evrosz)	372	regionális	9,306
	3	HU	áradás	519	jelentős	15,064
	4	ES	erdőtűzek (Galícia)	(91)	(regionális)	elutasítva
A 2006-es kérelmek összes támogatása						24,370
2007	1	DE	vihar („Kyrill”)	4750	jelentős	166,9
	2	FR	La Réunion, „Gamède” ciklon	211	regionális	5,29
	3	ES	áradás (El Hierro)	(18)	(regionális)	elutasítva
	4	ES	áradás (La Mancha)	(66)	(regionális)	elutasítva
	5	UK	áradás	4 612	jelentős	162,387
	6	CY	erdőtűzek	(38)	(regionális)	elutasítva
	7	ES	erdőtűzek (Kanári-szigetek)	(144)	(regionális)	elutasítva
	8-16	IT	9 kérelem 9 régiót érintő erdőtűzek kapcsán	-	(regionális)	nem elfogadható, határidőn túl érkezett
	17	FR	vihar „Dean”, Martinique szigete	509	regionális	12,78
	18	GR	erdőtűzek	2 118	jelentős	89,769

¹¹ Az olyan katasztrófákkal kapcsolatos kérelmeknél, amelyek esetében a kár nem érte el a küszöbértéket, és amelyekről úgy ítélték meg, hogy nem teljesítik a regionális katasztrófa elfogadásának feltételeit, a regionális szó idézőjelben szerepel.

19	SI	áradás	233	jelentős	8,254
A 2007-es kérelmek összes támogatása					445,380

Év	Ország		A katasztrófa jellege	Kár (millió EUR)	Kategória ¹²	Megítélt támogatás (millió EUR)
2008	1	CY	szárazság	165,4	jelentős	7,605
	2	RO	árvíz	471,4	regionális	11,785
A 2008-es kérelmek összes támogatása					19,390	
2009	1	FR	vihar „Klaus”	3 805,5	jelentős	109,377
	2	IT	földrengés (Abruzzo)	10 212,0	jelentős	493,771
	3	GR	erdőtűzek (2009)	(152,8)	(regionális)	elutasítva
	4	CY	viharok (2009)	(2,6)	(regionális)	elutasítva
	5	GR	árvíz (Evia)	(83,2)	(regionális)	elutasítva
	6	IT	földcsuszamlás (Messina)	(598,9)	(regionális)	elutasítva
A 2009-es kérelmek összes támogatása					603,148	
2010	1	IE	áradás (2009)	520,9	regionális	13,022
	2	IT	áradás (Toscana, 2009)	(211,7)	(regionális)	elutasítva
	3	ES	árvíz (Andalúzia, 2010)	(709,7)	(regionális)	elutasítva
	4	PT	árvíz (Madeira)	1 080	jelentős	31,256
	5	FR	vihar („Xynthia”)	1 425	regionális	35,636
	6	SK	áradás (2010)	649,9	jelentős	20,431
	7	PL	áradások (2010)	2 993,7	jelentős	105,567
	8	CZ	áradások (2010)	204,5	szomszédos	5,111
	9	HU	áradások (2010)	719,3	jelentős	22,486
	10	HR	áradások (2010)	153,04	szomszédos	3,826
	11	FR	áradás (Var, 2010)	703-778	(regionális)	elutasítva
	12	RO	áradás (2010)	875,75	jelentős	24,968
	13	CZ	augusztusi áradás (2010)	436,5	regionális	10,911
	14	DE	áradás (Szászország, 2010)	937,7	regionális	elutasítva
	15	HR	szeptemberi áradások (2010)	47	szomszédos	1,175
	16	SI	szeptemberi áradások (2010)	251,3	jelentős	7,459
	17	HU	vörösiszap (2010)	174,32	regionális	elutasítva
A 2010-es kérelmek összes támogatása					281,848	
A 2002 óta jóváhagyott támogatások végösszege					2 433,757	

¹²

Az olyan katasztrófákkal kapcsolatos kérelmeknél, amelyek esetében a kár nem érte el a küszöbértéket, és amelyekről úgy ítélték meg, hogy nem teljesítik a regionális katasztrófa elfogadásának feltételeit, a regionális szó idézőjelben szerepel.

3. melléklet:
Az Európai Unió Szolidaritási Alapjából való támogatás iránti kérelmek statisztikai
áttekintése

a jelenlegi helyzet: 2010/12/31

A 2002 óta beérkezett kérelmek száma összesen	85		
ezek megoszlása az alábbi kategóriákra vonatkozó feltételek alapján:			
jelentős katasztrófák	27	32 %	az összes kérelemhez viszonyított arány
regionális katasztrófák	53	62 %	az összes kérelemhez viszonyított arány
„szomszédos ország” feltétele	5	6 %	az összes kérelemhez viszonyított arány
A COM által elfogadott kérelmek	42	49 %	az összes kérelemhez viszonyított arány
amelyből:			
jelentős katasztrófák	26	96 %	a „jelentős katasztrófákra” vonatkozó kérelmekhez viszonyított arány
regionális katasztrófák	12	23 %	a „regionális katasztrófákra” vonatkozó kérelmekhez viszonyított arány
„szomszédos ország” feltétele	4	80 %	a „szomszédos országra” vonatkozó kérelmekhez viszonyított arány
A COM által elutasított kérelmek	35	41 %	az összes kérelemhez viszonyított arány
amelyből:			
regionális katasztrófák	35	66 %	a „regionális katasztrófákra” vonatkozó kérelmekhez viszonyított arány
Visszavont kérelmek	2	2 %	az összes kérelemhez viszonyított arány
Függőben lévő döntések	6	7 %	az összes kérelemhez viszonyított arány

4. melléklet:

Az EU Szolidaritási Alapja – Rendkívüli regionális katasztrófák miatti támogatásokra irányuló kérelmek 2002–2010

Regionális GDP-szimuláció (n–3)

	Regionális katasztrófák 2002 óta	Év	Kért kártérít és össze g (millió EUR)	Megjegyzé s e k	GDP referencia év (n–3)	Érintett NUTS 2 régiók	Regioná lis GDP	Átlagos GDP	Kár aránya (a regioná lis GDP %-os arányáb an)	Végered mény jelenlegi kritérium ok alapján (millió EUR)	Végeredmény jelenlegi kritériumok alapján
FR	áradás (Le Gard)	2002	835		1999	Languedoc-Roussillon	40806,3	40806,3	2,05 %	21	azonos
ES	Olajkiömlés (Prestige)	2003	436		2000	Galícia	34966,5	25191,8	1,73 %	8,626	azonos
						Principado de Asturias	14968,9				
						Cantabria	8488,3				
						País Vasco	42613,3				
IT	Földrengés (Molise/Puglia)	2003	1558		2000	Molise	4913,9	30206,0	5,16 %	30,826	azonos
						Puglia	55498,1				
IT	vulkánkitörés (Szcília)	2003	894		2000	Szcília	65549,2	65549,2	1,36 %	16,798	nincs kérelem
IT	áradás (Észak-Olaszország)	2003	nem egyértel mű		2000					elutasítva	azonos

FR	erdőtüzek (Dél-Franciaország)	2003	531	nem egybefüggő régió	2000	PACA	99642,6	71225,4	0,75 %	elutasítva	nincs kérelem
						Rhone-Alpes	137674,2				
						Languedoc-Roussillon	42847,3				
						Corse	4737,6				
IT	áradás (Friuli-Venezia Giulia)	2003	525	(feltehetőleg túlbecsült kár)	2000	Friuli-Venezia Giulia	27552,6	27552,6	1,91 %	elutasítva	nem egyértelmű
FR	áradás (Rhone-delta)	2004	785		2001	Languedoc-Roussillon	45250,3	75084,7	1,05 %	19,625	nincs kérelem
						PACA	104919,2				
ES	áradás (Malaga)	2004	73		2001	Andalúzia	90644,8	90644,8	0,08 %	elutasítva	nincs kérelem
ES	erdőtüzek	2004	480	összesen kérelem 7	2001					elutasítva	nincsenek kérelmek
SK	áradás	2004	29		2001	Kelet-Szlovákia	5220,4	5220,4	0,56 %	elutasítva	nincs kérelem
IT	áradás (Szardínia)	2005	223	(feltehetőleg túlbecsült kár)	2002	Szardínia (ITG2)	27538,1	27538,1	0,81 %	elutasítva	nincs kérelem
EL	áradás (Evros)	2005	112		2002	Anatoliki Makedonia, Thraki	5983,2	5983,2	1,87 %	elutasítva	jóváhagyás
AT	árvíz (Tirol/Vorarlberg)	2005	592		2002	Tirol	18814,7	14426,9	4,10 %	14,798589	azonos
						Vorarlberg	10039,1				
EL	áradás (Evros)	2006	372		2003	Anatoliki Makedonia, Thraki	6466,1	6466,1	5,75 %	9,306527	azonos

ES	erdőtüzek (Galícia)	2006	91		2003	Galícia	39906,9	39906,9	0,23 %	elutasítva	nincs kérelem
FR	ciklon (La Réunion)	2007	211	Távoli régió	2004	Réunion	11650,8	11650,8	1,81 %	5,29	azonos
ES	Spanyolország – árvíz (El Hierro)	2007	18		2004	Kanári-szigetek	34188,3	34188,3	0,05%	elutasítva	nincs kérelem
ES	Spanyolország – árvíz (La Mancha)	2007	66		2004	Castilla-La Mancha	28338,7	28338,7	0,23%	elutasítva	nincs kérelem
CY	erdőtüzek	2007	38		2004	Ciprus	12728,1	12728,1	0,30%	elutasítva	nincs kérelem
ES	erdőtüzek (Kanári-szigetek)	2007	144		2004	Kanári-szigetek	34188,3	34188,3	0,42%	elutasítva	nincs kérelem
FR	vihar (Dean)	2007	509		2004	Guadeloupe	7202,9	7133,3	7,14%	12,78	azonos
						Martinique	7063,6				
RO	árvíz	2008	471,4		2005	Észak-Nyugat	9480,0	9330,5	5,05%	11,785377	azonos
						Észak-Kelet	9181,1				
EL	erdőtüzek	2009	152,8		2006	Attiki	101759,4	101759,4	0,15%	elutasítva	nincs kérelem
CY	viharok	2009	2,6		2006	Ciprus	14673,2	14673,2	0,02%	elutasítva	nincs kérelem
EL	áradás (Evia)	2009	83,2		2006	Sterea Ellada	10072,1	10072,1	0,83%	elutasítva	nincs kérelem
IT	földcsuszamlás (Messina)	2009	598,9		2006	Szicília	81623,6	81623,6	0,73%	elutasítva	nincs kérelem
IE	áradás	2009	520,9		2006	Border, Midland és Western	32566,0	32566,0	1,60%	13,0225	azonos
IT	áradás (Toscana)	2009	211,7		2006	Toscana	99985,2	99985,2	0,21%	elutasítva	nincs kérelem

ES	áradás (Andalúzia)	2010	709,7		2007	Andalúzia	144874,3	144874,3	0,49 %	elutasítva	nincs kérelem
FR	vihar (Xynthia)	2010	1425	A kár teljes összege 2,5 milliárd EUR	2007	Pays de la Loire	93594,4	68384,9	2,08 %	35,63575	azonos
						Poitou-Charentes	43175,3				